Sote- ja maakuntauudistus, valinnanvapauslaki ja mahdollisuudet säästötavoitteen saavuttamiseen

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
24.4.2018

Mika Sainio, johtava
finanssipolitiikan tarkastaja

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Säästötavoite on haasteellinen ja sen saavuttaminen samanaikaisesti muiden tavoitteiden kanssa on epätodennäköistä

- Kustannusten kasvun hillinnän tavoite suuri suhteessa sote-menoihin
- Suomen nykyjärjestelmässä kohtuullinen kustannustaso (EU, OECD)
  - EU-komission v. 2016 julkaistun vertailun perusteella sote-järjestelmän kestävyyshaaste painottuu pitkäaikaishoivaan
- Uudistus sisältää säästöjen toteutumista tukevia elementtejä
  - Suuremmat järjestäjäyksiköt antavat edellytyksiä toiminnan tehostamiseen
  - Rahoitusmalli ja talouden ohjaus rakennettu pääosin säästöjä tukevaksi
- Palvelujen saatavuuden parantaminen esitetyllä tavalla johtanee lisäkustannuksiin, mikä vaikeuttaa kustannusten kasvun hillintää koskevan tavoitteen saavuttamista
- Perusratkaisujen tekeminen osin irrallaan uudistuksen päätavoitteista on lisännyt vaikutusten epävarmuutta
- Verrattuna kevään 2017 HE:hen epävarmuuden aste ei merkittävästi muuttunut

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO

Esitetty valinnanvapausmalli lisää taloudellisten vaikutusten epävarmuutta

- Mallissa merkittäviä epävarmuustekijöitä liittyen mm.
  - sote-markkinoiden toimintaan (mm. epäsymmetrinen informaatio, epätäydellinen kilpailu),
  - laajan kokonaisuuden toteutusaikatauluun ja
  - palveluintegraation edellytyksiin

  → muutoskustannusten lisäksi riskejä pidempiaikaisista lisäkustannuksista, vaikka toimeenpanon onnistuessa kilpailun lisääntyminen voikin tuottaa hyötyjä
- Esitykseen sisällytetty viittaukset virkamiesvalmistelussa esillä olleisiin vaihtoehtoisiin toteutusmalleihin: julkisen talouden riskien näkökulmasta ko. malleilla on etuja
- Vaikutusarviointi: VTV esittänyt tarpeen kattavammille arvioille palvelujen saatavuuden parantumisen kustannusvaikutuksista